

## **Ракиловското съкровище**

През 1999 г. Никола Кючуков търсел по ниските южни склонове на Черна гора хубава крушова фиданка. Когато започнал да копае избрания екземпляр, в корените му намерил керамичен съд с девет медни инструмента. Донесе ги в музея и така се сдобихме с едно от най-големите съкровища от медни брадви тип Плочник от средата на V хил. пр. Хр.

**Филип Михайлов**

## **НОВИ ДАННИ ЗА НАЙ-РАНИЯ ДОБИВ И ОБРАБОТКА НА МЕД В ДОЛИНАТА НА ГОРНА СТРУМА**

В последните десетина години от долината на Горна Струма станаха известни много нови халколитни медни оръдия. За съжаление повечето находки са следствие на случайността, а не на систематични археологически разкопки. Именно няколко такива случайни находки стоят в основата на това съобщение. Става въпрос за една колективна находка от 9 медни брадви и няколко единични находки на подобни “плоски” брадви и брадви-чукове. Колективната находка (наричана още “депо” или “съкровище”) е колкото уникална, толкова и характерна за времето на късния халколит.

След регистрирането на тези находки долината на Горна Струма се превръща в мястото с най-висока концентрация на брадви-чукове тип Плочник. Този факт, едновременно с данните от химическите и оловно-изотопни анализи на сечива от района налагат корекция на няколко мнения. 1) Картирането на находките показва, че съществуващото мнение относно изоставането на Югозападна България в добива и обработка на мед през късния халколит е резултат от състоянието на проучванията, а не от развитието на ранната металургия в Югоизточна Европа. 2) Данните от археологическите проучвания на халколитните селища при селата Слатино, Дяково и Ваксево, както и химическите и оловно-изотопни анализи на медни изделия опровергават тезата за “снабдяването” на Югозападна България с метал от рудника при Руда глава, Сърбия. 3) Характера и разпространението на находките (около залежи на самородна мед и малахит) и наличните данни за структурата на халколитното общество, предполагат организирането на добив на руда от малки общности използващи локални рудопроявления (такова и вероятно не само то би могло да бъде находището при гр. Бобошево).

